

5656.

1356 oktober 17.

Kalmar.

Erik, Svea och Göta konung och landsherre över Skåne, utfärdar proklamation till inbyggarna i Linköpings stift. Inför Gud och Sveriges ständer klagar han, som valts och lagligen dömts till konung, att han och kronan lider skada genom att kronan är söndrad och att rikets fiende Bengt Algotsson hindrar hans besittning av fästen, land och folk. Konungen beder därför adressaterna och allt Sveriges folk att hämnas den orätt som Bengt Algotsson gjort honom och riket och förklarar sig för Bengt Algotssons och hans medhjälparens fiende. Han uppmanar adressaterna att rätta sig efter de påbud som givas dem av Nils Magnusson, som av konungen fått fullmakt att straffa de ohörsamma.

Avskrift [A] av Per Månsson Utter i hans *Collectanea genealogica* (*Genealogica* 41, förr H 15), fol. 172 r, Sv. Riksark., med överskriften »Dette är en wiss copia schrifuen efter sielfue original breffuett.»

Avskrift [B] omkr. 1600 i kopieboken B 9 (förr φ och J 3), fol. 200—201, Sv. Riksark.; [C] i kopiebok från 1600-talets mitt, *Peringskiölds Miscellanea Diplomata* E 72 a, *Vitterh.ak:s dep.* i Sv. Riksark.; [D] efter B i *Peringskiölds Diplomatarium* E 11 (ej redovisad i notapparaten nedan).

Tryckt: S. Lagerbring, *Svea Rikes Historia* III (1776), s. 429 not 1—2 (utdrag efter D); *Sverges Traktater* II: 1 (1880), s. 227—228 (efter B och D).

Jfr S. Engström, *Bo Jonsson* I (1935), s. 17 not 49.

Wij Eriker medh Gudz nådhom, Swia och Götha konunger, och herra öfuir^a Skånes^b landh, helsom eder alla klerka och leekmän som byggia i Linköpfungz biscopzdöme medh Gudi sielfuan^c. Kärom wii dett^d firi Gudi, biscopum och clerkom, riddarum och swenum, köpmannum och allom Swerikis almoga, att wij och cronan i Swerike[,] till huilka wij ärom^e af edrum nådom walder^f, och efte allom rikesens^g gambla rätt medh samtöcht aldra Swerikis manna till konungh dömde[,] ärum, storlika scadde i ty, att kronan^h är sundrad och åthskild, och hafuir mist dönⁱ hws ok land, som Gudi måtte mycken hedhir af göras, och cronan af thera misto hafwir störstan skada för landena wärio skuldh och christendomens ökilse, och oförwinnelikin^k skada[,] som eij åht enust^l wij, vtan än wåre efterkommanda och alder Swerikes almoge ther af hafuum, huilken landh medh husum och almoga hafuer och hindrar för oss wår och cronona fiende och richzens^m skadaman Bendichterⁿ Algotson å mothe allom rikisins rätt och sidwenio, Ty bidiom wij idher och allan Swerikes almoga för Gudz och rättzsins skuldh, och biudom hardelika huarior manne wider liiff och godz, egh åht enust^o före wåra skuldh, vtan cronona hedher och egh sundringh, almogans tunga och gagne skuldh, att I oss och wårom hullom rikesins mannom, som oss styrckia^p ärw, hielpen till rättz att wreckia^p then vrätt som then förnempder Bendichter^q Algotson hafuer oss giortt och cronone^r i Swerike, huilken wij vntsägiom och alla hans hielpara nw medh tesso^s breffwe, här^{ss} och huar wij eller wåra män eller hielpare yfuir han komma, Willium wij och skulum och låfuom thet stadhlika idher^t och huarior manne i allo Swerike som oss fölge aller^u areldes^v rätt göma och styrckia, och ökia honom^x ok alla godher^y gambla sidhwanum^z, Och säthen och lyden wårs elskeliks^{aa} budhi Niclise Magnusons^{ab}, natt och dagh, när han idher tilsigher, swå som wij sielfue när wårom, huilkom wij folla^{ac} macht gifua^{ad} them att näfsa äpte sinum brutum, och tesso^{ae} wåro brefue[,] som honom^{af} olyduge ärw, swå högom som lågom. Scriptum^{ag} Calmarie^{ah} anno Domini 1356^{ai} in profesto beati Lucae ewangelistæ, sub sigillo quo vsi hactenus fueramus.

^a Möjligen ändrat till ifuir A; ifuer BC. ^b Skaned BC. ^c siälfuom B; sielfum C. ^d thet BC; orig. har kanske haft bet. ^e Ändrat från ärum A; ährum B; ahrum C. ^f walde BC. ^g rijkasens BC. ^h cronån B; cronon C. ⁱ thön BC; orig. har kanske haft þøn. ^k oförwunneliken B; oförwunelikan C. ^l enust ändrat

till enijst B; enist C. ^m riksesens B; rikxsens C. ⁿ Benedicter BC. ^o enist BC. ^p wrackia BC. ^q Benedickter B; Benedikter C. ^r cronona BC. ^s thessu B; tesse C. ^{ss} Sic ABC; orig. har troligen haft nær. ^t idre B; jdre C. ^u eller BC. ^v ärelde BC; jfr K. F. Söderwall, *Ordbok över svenska medeltidspråket: Supplement häfte 1 (1925—26)*, s. 21. ^x han BC. ^y godhä B; gode C. ^z sidwännior B; sidwänior C. ^{aa} älskelike B; älskelige C. ^{ab} Magnusson BC. ^{ac} fulla BC. ^{ad} gifuum B; gifum C. ^{ae} thesso B; tesso C. ^{af} hanum BC. ^{ag} Skrifuett B; Skrifuit C. ^{ah} Kalmarne B; Calmarne C. ^{ai} M:CCCLVI BC.

Frånsett å-tecknen är avskrift A i allmänhet (jfr dock noterna c, m, x, ad, af, ah, ai) bättre än de samhörande avskrifterna B och C, som inbördes förete en rad smärre olikheter i stavningen (aff—af, och—ok, landh—land, wärio—werio etc.).

5657.

1356 oktober 25.

Stockholm.

Konung Magnus av Sverige, Norge och Skåne giver Lars Ingebjörnsson kvitto såväl för den markgäld, som utskrivits för konungens äldste sons bröllop, som för de övriga pålagor, som Lars uppburit i konungens namn i Västmanland.

Orig. på perg. (20 × 8,4, uppveck 1,8 cm; 8 rader), Sv. Riksark. (Skokloster-saml.).
Tryckt i utdrag: S. Lagerbring, *Swea Rikes Historia III* (1776), s. 424 not 3.

Magnus Dej gracia rex Swecie Norwegie et Scanie / omnibus presens scriptum cernentibus / salutem in Domino sempiternam · Nouerint vniuersi / quod discretus vir · nobis dilectus / Laurencius Ingebiornason / tam de tallia marchali pro nupciis primogeniti nostri jam dudum celebratis indicta · quam de aliis quibuslibet impositionibus quas nostro nomine in Vestmannia leuauerat / nobis adeo plenum et sufficiens racionium fecerat / quod de eo nos modis omnibus contentos reddimus et tenemus · / Quapropter memoratum Laurencium et heredes suos super vltiori · computo / nobis / heredibus nostris / seu successoribus de premissis quomodolibet in posterum faciendo / per presentes litteras nostras absoluimus / penitus et quitamus · Datum Stocholmis anno Domini Millesimo ccc^o l sexto feria tertia ante festum sanctorum Symonis et Jude apostolorum ·

På baksidan: En kong Monsses quittance som han gaff Laurens Ingbiörnason
Sigillet bortfallet, remsan kvar.

5658.

1356 oktober 28.

Stockholm.

Konung Magnus av Sverige, Norge och Skåne erkänner, att han av domkapitlet i Uppsala genom biskop Thomas i Växjö, som av påvestolen (1351 ^{14/3}, SD 5250) utsetts till en av kollektorerna för det av Clemens VI pålagda fyraårstiondet, uppburit 1 231 mark 3 öre 1 örtug svenska penningar, vilket belopp utgjorde konungens andel av det inom stiftet insamlade tiondet. Konungen ger därför ärkebiskop Petrus av Uppsala, hans domkyrka och kapitel och stiftets prästerskap samt biskopen av Växjö och hans medkollektorer ansvarsfrihet för detta belopp.

Orig. på perg. (21 × 10,4, uppveck 1,9 cm; 13 rader), Sv. Riksark. (= RPB 279).
Tryckt: APS Cam. 542.

Fragment av konung Magnus' majestätssigill av ofärgat vax (sittande konung med äpple och spira) med kontrasigill (krönt lejon över tre ginbalkar i hjärtbeströdd sköld); omskrifterna saknas. Jfr H. Fleetwood, *Svenska medeltida kungasigill II* (1942), s. 29—37.